

REFERAT FRA TEMAMØTE I KOMMUNESTYRE

Tidspunkt: 27. OKTOBER 2004 kl 0900-1500

Frammøtte: 38

TEMA: Bardu, en villmarkskommune ?

- Nasjonalpark Sør-dalen/Isdalen – Hva ønsker vi ?
- Altevatområdet
- Polar Zoo – port til nasjonalparken ?

Innledere

Velkommen v/ordfører

Daglig leder Polar Zoo Sigbjørn Sørensen

Regionsjef Statsskog Dagfinn Reiersen

Fylkesmannen i Troms: Knut Nergård og Heidi Marie Gabler

Direktør Statens naturoppsyn Kai E Tørdal

Sigbjørn Sørensen

10 års drift. Tanken bak etableringen var å etablere et turiststoppepunkt i Bardu. Polar Zoo sin eksistens, har skapt ringvirkninger i nærområdet og i omkringliggende kommuner. 40 % av besøkende gjennom ett år, kommer i juli mnd. Det vil si at driften er veldig sesongavhengig. Besøkstallene har gått litt opp og ned, men ser ut som det har stabilisert seg på litt over 20 000. Dette er for lite til å drive med overskudd. Tendensen i Norge som helhet, når det gjelder turistattraksjoner, viser at besøkstallene preges av stagnasjon. Reiselivsnæringen er den tredje største næringen i Norge. Et paradoks er at en slik betydelig næring ikke har en egen statsråd og et eget departement.

Hvordan skal Polar Zoo drive for å overleve og skape inntjening i de andre månedene utenom sommermånedene ? Har forsøkt å se på andre muligheter/nye prosjekter:

Artic trail

Utfordringene her er dagens regelverk. Denne saken er derfor lagt ”død” inntil videre.

”Det ville ekstra”

Samarbeid med andre aktører om produkter. Utfordringene er å få ressurser til å gjennomføre arbeidet som produktutvikler, kvalitetssikring og markedsføring. Dette prosjektet arbeides det med for tiden.

Tilrettelegging av naturområder for bruk i turistøyemed. Utfordring: Avtale med grunneiere, opparbeiding og merking av løyper, tilrettelegging av fiskeplasser, informasjon.

Overnatting (hytteprosjekt)

Utfordring: Organisering og finansiering.

Symbol på reiselivsnæringa: Slumrende bjørn som ligger å vente på en ny vår og en ny oppvåkning.

Dagfinn Reiersen

Statsskog Troms har i sitt distrikt 30 kommuner; 25 i Troms og 5 kommuner i Nordland. 41 % er statsgrunn, mesteparten på indre strøk. Statsskog driver i grunneiers handlingsrom, men har et betydelig regelverk å forholde seg til. I Bardu kommune er 74 % av areal statsgrunn.

Forvaltningsplan for Altevannstraktene

I 2000 ble det utarbeidet en forvaltningsplan for dette området i samråd med brukere. Denne ble utarbeidet med bakgrunn i henvendelse fra Bardu kommune og BJFF med forespørsel om konsekvensanalyse for videre bruk. Forvaltningsplanen brukes i dag av Statskog som et styringsdokument. Bruken av området bør deles i motorisert ferdsel og den stille (fot-trafikk).

Statskog er ikke en del av vernemyndighetene lenger, men blir som grunneier ofte berørt av verneprosesser. Statskog anser Bardu kommune som et stort utviklingspotensiale innenfor tilrettelagt naturturisme. Ressursgrunnlaget må bli brukt på en bærekraftig måte. Kvalitet på produktene er viktig.

Fylkesmannen i Troms – Knut Nergård – Naturforvaltningsseksjon (leder)

Fikk i oppdrag av Stortinget i 1992 å utrede nasjonalpark (Stortingsmelding).

Her sies det hvilke området om skal utredes. Sjødalen/Isdalen er et av disse. Vi ønsker stor medvirkning til dette.

Heidi Marie Gabler

Hvordan blir en nasjonalpark til ?

- Stort, vakkert og vesentlig urørt naturområdet på statens grunn.

Naturvernloven er lovhjemmel til dette. Stortingsmelding gir oppdraget: Det skal utredes nasjonalpark.

Saksbehandlingsprosessen:

- Oppdrag (stortingsmelding)
 - Utredning
- Melding om oppstart
 - Åpen planleggingsfase
- Konkret verneforslag
 - Faglig gjennomgang i Direktoratet for naturforvaltning
- Lokal høring
- Sentral høring
- Sluttbehandling
- Vedtak (kongelig resolusjon)

Utredning (se pkt ovenfor)

- Botanisk
- Zoologisk
- Geologisk
- Landskapsmessig
- Kulturvernmessig
- Samisk bruk
- Norsk historisk bruk

Verneverdier

- Representative naturtyper
- Spesielle naturtyper som flommarkskog
- Spesielle landskapstyper (Sjødalskløfta)
- Geologi

- Vern av sjeldne og truede arter (rødlistede)
- Næringskrevende arter (lapproser)
- Verne vanlige arter (fjellfiol)
- Mulighet til friluftsliv i natur etter tekniske inngrep

Hvor skal grensene gå? Disse kan endres underveis i planarbeidet. Bardu kommune ønsker utvidelse østover til også å omfatte Gebna.

Hvordan blir reglene til ? (Retter seg i stor grad etter dagens miljøpolitikk)

- Dagens bruk, omtrent som før
- Tekniske inngrep/motorferdsel blir forbudt
- Tilpasning etter lokale behov

Vern med forskrift

- Hovedformålet er at forskriften ikke skal være strengere enn nødvendig for å ta vare på verneformålet.

Fremtidsplan vil trekke ut noe i tid (lengre enn først antatt). Fylkesmannen ønsker innspill til planarbeidet. Det er også satt ned en arbeidsgruppe for planarbeidet i Sørдалen/Isdalen nasjonalpark.

Kai Erik Tørdal – SNO (statens naturvernoppsyn)

Opprettelse:

- Et bevisst politisk veivalg i naturforvaltningen
- Ivaretagelse av de nasjonale miljøverdier
- Hjemmel i lov om statlig naturoppsyn
- Ledelse lagt til DN, men med lokalkontorer

Statens naturoppsyn (St.budsj. kap 1426)

- Samling av alle oppsynsmidler under miljøverndep. (MD)
- Samordning og prioritering av oppsynsinnsatsen
- Fylkesmannen tildeles midler i styringsdialog
- SNO kjøper oppsynstjeneste og gir tilskudd

Lov om statlig naturoppsyn – lovgrunnlag er:

- Naturvernloven
- Friluftsløven
- Motorferdsloven
- Kulturvernloven
- Viltvernloven
- Laks- og innlandsfiskeoven
- Forurensningsloven (deler)
- MD kan pålegge andre oppgaver

Oppsynets oppgaver ("skal" oppgaver):

- Ivareta nasjonale miljøverdier
- Forebygge miljøkriminalitet
- Drive kontroll

- Drive veiledning og info

Oppsynets oppgaver ("kan" oppgaver):

Kan ha begrenset politimyndighet

Skjøtsel, registrering, dokumentasjon, drift

Pålagt av MD:

- Oppsyn av store rovdyr
- Skadedokumentasjon
- Bestandregistrering
- Felling

Oppsynsprofil

- Friheten i naturen er et umistelig gode
- Tilbake til "lensmannskjønnen"
- Innen regelverkets rammer skal skjønnsutøvelse vektlegge lokal rettsfølelse og lokalsamfunnets verdier
- Skape respekt og aksept for regelverket
- Upartisk, rettslik og rettsikker håndheving NB! Oppsynet bør være skilt fra forvaltning
- Oppsynet skal være synlig og uniformert tilstede i felt
- Samarbeidende, helhetlig naturoppsyn
- Nær samarbeid mellom politi og naturoppsyn

Utviklingslinje fra 1997 – 2005 for naturoppsynet:

- 1997 nasjonalpark
- 2000 store rovdyr
- 2002 kyst- og verneområder
- 2005 (?) Nord Norge (samerettsutvalg, ny finnmarksklov, ny reindrifftslov)

SNO lokalisering

- I vårt område: Moen

Forvaltningsmyndighetens rolle

- Skille mellom utøvelse av forvaltningsmyndighet og utøvelse av oppsynsmyndighet
- Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet, men ingen oppsynsmyndighet
- Fylkesmannen har årlige oppdrag fra DN/SNO
- Der SNO er etablert, får fylkesmannen en bestillerrolle med hensyn til naturoppgaver og feltarbeid
- På kommunens forvaltningsområder og der forvaltningsmyndighet for verneområder er delegert, forholder SNO seg til kommunen.

Leiv Bjørnar Walle

Statskog Troms er et aksjeselskap – statsforetak skal tjene penger, og vi må betale. Det er tidligere kjørt rettssaker mot Statskog av innbyggere i Bardu. Applauderer opprettelse av SNO, fordi en ikke har et oppsyn som ikke er opphengt i et foretak. Skuffet over signaler fra SNO om at det foreløpig kun er kysten som er underlagt SNO. SNO bør overta fjelltjenesten i statskog. Det er underlig at vi ikke har fjellstyreordning i Nord Norge. Hyggelig å registrere at den motstand SNO ble møtt med i startfasen, er lagt død og at SNO nå er ønsket velkommen i store deler av landet.

Sigbjørn Sørensen

Spørsmål til SNO v/Tørdal. SNO har som oppgave å drive informasjon. I spørsmål om vern er det ofte motstand – nøkkelen for større forståelse, er informasjon. Er SNO interessert i samarbeid om informasjon om natur og dyr gjennom Polar Zoo ?

Nils Elverum

Oppsynsdel: Oppsyn skal være upartisk. Klarer fjelltjenesten å ta av seg hatten Statskog, og opptre upartisk når de opptre for SNO ? Hvilke konsekvenser har finnmarksloven for brukere?

Anne Britt Hanstad

Nasjonalparkarbeidet oppfattes som positivt. Har fått delta, og fått representant inn i arbeidsgruppa. Håper det blir en selvfølgelighet at vi skal drive forvaltning lokalt. Hvordan drives oppsynsarbeidet mellom de forskjellige parter ?

Oddvar Bjørnsen

Positivt innlegg fra Tørdal. Den tydelige desentralisert profil SNO legger opp til, er tilfredsstillende. Andre kan ta lærdom av hvordan SNO organiserer dette. Bardu kommune opplever at Statskog har utvist en betydelig bedre tilstedeværelse i Bardu.

Anne Lise Sørensen

Logo til SNO består av 4 deler; fisk, fugl, mennesker og trær. Store deler av arealer er båndlagt av staten. Det er ikke like pent det statlige organer har gjort i Bardu. Hvor er oppsynet når det gjelder innlandselver og vann? Lokal styring kan kanskje forvalte dette bedre enn statlige organer. Når vi ser hva staten har gjort, kan en bli skeptisk til nasjonalpark.

Tørdal SNO

Det er lett å finne ting som ikke er ideelt. Det problematiske er at den som representerer rettighetshaver og skal tjene penger, også skal ha oppsynsmyndighet. Men når fjelltjenesten har oppdraget for SNO, er det en forutsetning at de skal opptre objektivt. Fjellstyrene i sør har samme dilemma. De er også rettighetshavere og driver oppsyn på de samme områder. Det er bestemt at SNO skal gjøre seg nytte av både fjellstyrene og fjelltjenesten. Skal dette endres, må politikerne vedta endringer.

Informasjonsformidling kan samordnes med andre organer. Hvordan kommunen ønsker å innrette informasjon om nasjonalparken kan utføres på ulike måter. Det kan gis tilskudd til informasjonstiltak fra SNO. Det må da avtales med kommunen.

Statlig oppsyn er et gyllent prinsipp. Hvis det skal skje endringer i forhold til i dag, må det politisk endring til. Finnmarksloven vil ikke bety flere ”hatter”. Statlig stiftelse skal forvalte finnmarkseiendom. Oppsyn av denne skal skje fra SNO.

Samarbeid mellom oppsynspartene: Oppsynssamarbeidet mellom SNO og Statskog fjelltjenesten fungerer svært godt. De er profesjonelle på å ta styringssignal og utføre tjenesten slik det ønskes. Samarbeidet med fjelloppsynet har vært mer komplisert. Samarbeider så godt en kan med de fleste, men noen fjellstyrer motarbeider SNO politisk. Oppsyn på kysten er et samarbeid mellom kommunene og SNO. God dialog med villreinstyrene og et godt samarbeid med politiet. Har vært viktig for SNO å ha klart at statlige myndigheter er et redskap for politikerne og skal ikke beskjeftige seg med politiske spørsmål.

Fisken?

Det har ikke vært noe område innenfor naturforvaltning som har vært så nedprioritert som innlandsfisken. Fond for innlandsfisk forsvant, slik at det ikke er midler til vedlikehold. Staten har vært en av verstingene når det gjelder inngrep vedr fiskeforvaltning.

Arne Nysted

Kan SNO være med å påvirke forvaltning av f.eks vannstand i Altevatn ?

Kai E Tørdal

SNO har liten påvirkningsmyndighet angående dette. Dir. for naturforvaltning er de som har myndighet til dette. SNO har ikke noe myndighet i forhold til Vassdragsloven. Dette må gis av politikerne.

Nils Elverum

Er det konkrete planer om styrking av oppsynstjenesten ?

Kai E Tørdal

SNO vil ansette noen som tar oppsyn med nasjonalparkene, men vil fortsette med å kjøpe tjenester fra fjelltjenesten.

Oddvar Bjørnsen

Nasjonalparkplanene. Bardu kommune skal/må/ønsker å være en aktiv part i alle samarbeidsrelasjonene. Vi skal ikke sitte å vente på at planer kommer til off. høring. Vi skal være aktive i forkant og komme med innspill. Bardu kommune har spilt inn momenter til grunnlagsarbeidet med nasjonalparkplanene. Kommunestyret skal på et fritt grunnlag få uttale seg. Innspill skal gis uten at partiene i kommunestyret skal føle seg forpliktet til å gå for dette når planen til nasjonalpark kommer til høring. Vi må ta en aktiv rolle, være tilstede i prosessen. Det har vi fått være med på.

Torbjørn Berglund

Polar Zoo har et potensiale, og politikerne har et stort ansvar for å tilrettelegge for ei god framtid. 95 % av bardudølene har aldri vært inni Sør-dalen. Området er verdt å sette et kvalitetsstempel på. Oppretting av nasjonalpark vil være med å sette kvalitetsstempel på Bardu kommune som villmarkskommune. Vi må være aktiv og bidra til å finne gode ordninger for bruk. Vi må sikre utarbeidelse av en forvaltningsplan, samtidig med at vernebetingelser utarbeides til nasjonalparken.

Anne Britt Hanstad

Polar Zoo: Beklager at vi ikke kom lenger med bygdeutviklingsprosjektene. Det var mange fine ord, men det ble beklageligvis ikke særlig mye ut av dette.

Villmarkskommune: Går inn i friluftslivets år. Hvordan kan vi tilrettelegge for økt aktivitet innenfor friluftsliv i Bardu kommune? Den største utfordring vi har, er å skape trygghet i forhold til bruk av naturen.

Villmarkskommune i forhold til småetablering: Innenfor naturbaserte tiltak. Det politiske og administrative miljøet må tilrettelegge for disse på en best mulig måte. Opplevs som positivt (temamøte), men skal vi fortsette å ha prateklubb, eller skal vi legge noen strategier for å komme videre med dette? Vi må være villig til å gjøre noen vedtak for å komme videre.

Nils Elverum

Polar Zoo: Berømmer jobben de gjør for arbeidet for videre drift, og få til nye ting.

Statskog: Fra brukersynspunkt på jakt og fiske er de utrolig bra. Informasjon om ordningen kan bedres.

Nasjonalpark: Oppretting av nasjonalpark kan lokke flere folk til fjellet. Det må tilrettelegges for utfart. Vi må være med og gi innspill, og vi må tilrettelegge for minst mulig slitasje.

Torbjørn Berglund

Alle etableringer som får folk ut, er positivt. Noen aktører har etablert seg med villmarksturisme, signaliserer at de sliter med sin aktivitet. For mye støy, de skal selge stillhet.

Anne Lise Sørensen

Polar Zoo: Flott det Sigbjørn presenterte (burde vi ha en reiselivsminister?) Vi må komme opp på nivå med våre naboland. Ikke så mye vi kan gjøre selv med Artic Trail. Hva gjør vi med blant anna skilting i Bardu? Mange kjører forbi avkjøringen til Polar Zoo.

Turistinfo: Vi vil at turistene skal bli flere dager i Bardu. Kan dette gjøres noe med i Polar Zoo? Hvis en nasjonalpark kommer, vil det komme flere turister? Vi må legge til rette for dette. Vi må være bevisst på de fordeler Bardu har, og bruke dette i forhold til hvordan vi skal selge oss.

Ernst Hansen

Nasjonalpark: Kan jernbane og scooterløype gå gjennom denne? Ved Altevannsområdet må vi ha planer som sier litt mer om utbygging og lignende.

Knut Nergård

Jernbane: Vi verner mot større tekniske inngrep (f.eks jernbane). Vi skal ikke verne mot tradisjonelle inngrep. En bane vil måtte ha tunnelinnslag utenfor parkens grenser.

En aktiv deltakelse fra kommunens innbyggere er veldig viktig når det gjelder spørsmål ang. nasjonalpark.

Den opprinnelige tanken var et landskapsvernområde i området, det har etterhvert blitt til en nasjonalpark.

Kommunen ønsker å utrede et større området, det er ikke dermed sagt at park omfatter et større område. Det er ønskelig fra fylkesmannens side å utrede et større område (inkl en konsekvensanalyse). Forvaltning av et større området kan gjøres lokalt (fylkesmannen er positiv til lokal forvaltning). I Troms gjøres dette i Lyngsalpene.

Reiseliv: Man skal samarbeide og bruke verna områder aktivt i reiselivssammenheng. Dette gjelder spesielt nasjonalparker. Bruk av motorisert ferdse i nasjonalparken er pr i dag ikke mulig. Det er også viktig å samarbeide over landegrenser.

Informasjon: Fylkesmannen ønsker å være behjelpelig med å gi informasjon på egnede steder, f.eks Polar Zoo.

Heidi Marie Gabler

Hvorfor det er nasjonalpark i dag , og ikke landskapsvernområde, som var på 70-tallet? En av årsakene var at på 70-tallet ville man ha muligheten til en mellomriksveg til Sverige. Senere har man blitt klar over store naturverdier.

Dagfinn Reiersen - Statskog

Da oppdraget fra SNO kom, omorganiserte vi slik at Claus Grimstad sin seksjon, kun skulle drive med oppsyn.

Utmarka på statens grunn drives med det formål å tjene penger.

De ordninger vi har i dag om veier ved Altevannsområdet, fungerer godt.

Arbeidet rund samarbeidsutvalget (Altevannspanen) for Altevannsområdet skal evalueres.

Reiseliv: Bardu har et godt potensiale for å utvikle gode reiselivsbedrifter. Statskog vil gjerne ha prosjekter i Bardu som de kan være med på. Statskog tjener mer penger i Bardu enn det de bruker.

Sigbjørn Sørensen

Beliggenhet har betydning, men parken ligger nå der den er. Vi har nå fått tillatelse til skilting (etter 9 år!!). Noe må gjøres med krysset/avkjørsel. Vi må følge opp de forskjellige prosjekter/planer/ideer. Gode ting må følges opp. Disse tankene har en tendens til å bli lagt bort når prosjektperioden er over. Våre naboland er flinkere til å få ting etablert.

Bruk av naturen – her må ting legges til rette (stier, skilting). Turistene krever mer tilrettelegging i dag, enn tidligere.

Artic Trail: Regulering her, er nødvendig.

Turistinform: Vi betaler til Destination Troms som ivaretar noe av dette. Byselskapene står utenfor denne organiseringen. Alle markedskrefter må stå sammen. Den lokale turistinformasjon må legges til Polar Zoo - her er 25 000 – 30 000 turister innom.

Tor Einar Bones

Spørsmål til fylkesmannen: Lokal medvirkning – hvordan skal dette virke ?

Spørsmål til Statskog: Pengebruken – hvordan virke dette ?

Rune Svendsen

Opptatt av næringspolitikk. Vi må ikke miste Polar Zoo. Vi ha ha flere ting som lokker turistene hit, det holder ikke bare med en sak. En golfbane i nærheten av Polar Zoo har vært bra. Blant annet campingplassen må komme opp igjen sammen med andre bedrifter. Dette kan igjen føre til at andre bedrifter kan overleve.

Torbjørn Berglund

Polar Zoo: Hvorfor ikke utnytte ting som ligger nært. I Stordalen ligger f.eks ei grotte som kan utnyttes.

Najonalpark kan utnyttes i turistsammenheng. Jakt, fiske, friluftsliv.

Knut Nergård

Ingen nasjonalpark har bestemmelser som legger begrensninger på bruk. Det skal være bruk og vern. Naturen skal brukes, ikke forbrukes. Staten har tilskuddsordninger for de som vil tilrettelegge for turistvirksomhet.

Arbeidsgruppen for Sjørdalen/Isdalen nasjonalpark blir et viktig verktøy i den videre utviklingen av parken.

Dagfinn Reiersen

Utvikle nettverk med de rette samarbeidspartnere. Statskog har midler å bidra med. Innlandskonferansen, Måselvfossen, produktutvikling i Øverbygd + flere eksempler på det. Statskog ønsker prosjekter i Bardu.

Vilhelm Kjelsvik

Er opptatt av forsiktig bruk av naturen. Er glad for utvidelse østover av parken. Bør opprette nasjonalparksenter, dette ligger klart i dag på Polar Zoo. Derfor bør man kanskje utvide nasjonalparken også vestover, slik at Polar Zoo blir liggende nærmere grensen til nasjonalparken.

Leif Bjørnar Walle

Det arbeidet rundt Finnmarksloven må få konsekvenser også for Troms. Bra at Statskog har penger som kan brukes i Bardu. Hva med fjellstue/hotell ved Altevann. Hvordan komme forbi hindringer som stopper slike planer ?

Dagfinn Reiersen

Em kommisjon skal avgjøre hva som er statlig og privat grunn i Finnmark. Samrettsutvalget – her skal mandatet avgjøres.

Oddvar Bjørnsen

Bardu kommune er blitt med i et såkalt Inter-reg prosjekt. Et spennende og internasjonalt prosjekt mellom flere land. Prosjektet dreier seg om tilrettelegging av skog- og utmarksressurser til reiseliv og fritid. I Norge er Bardu (Øvre Bardu) plukket ut. Vi mener at prosjektledelsen må være i Bardu.

En av inngangene til nasjonalparken bør være ved Polar Zoo, denne må utnyttes best mulig i turistsammenheng. Skiltproblematikken med Vegvesenet vil vi følge opp, blant annet hindre at forvarslingskilt blir tatt ned.

Nasjonalparksenter – vi spiller ikke ut tanken nå – plasseringen har vi diskutert (Altevann, Polar Zoo).

Ordfører takket til slutt for fremmøtet !